

# ԱՌԵՏԱԲԵՐ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Կը հրատարակուի ամէն երեքշաբթի: Տարեկան գինն է 1 1/2, վեց ամսուանը 3/4 մէճիտիյէ, կանխիկ, և հաւոր 30 փարա: Թարգմանութեան և բաժանորդագրութեան վերաբերեալ նամակներ ուղղուելու են առ Մր. Կրիմ, Կ. պոլիս, Ամերիգան խան:

ՀԱՏՈՐ 35.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ. ՓԵՏՐՈՒՍՐ 24. 1882

Թիի 8

## ԲՈՎԱՆԳԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ճշմարիտ խնայողութիւն: — Ներողամտութիւն և ան-  
ներողութիւն Աւետարանի: — Յուսանաւորութեան փի-  
լիսոփայութիւն: — Սխալի ուղղութիւն: — Մարդ  
եղիւր: — Նոր թնդանօծ: — Մեծագոյն բանտ յերո-  
պա: — Զմուտ: — Թալիմի գրաւմը Օսմանիյէ: —  
Սամունէն նամակ: — Նախանձ: — Կարնոյ Աւե-  
տարանական Հայոց դպրոցին հարցաքննութիւնը: —  
Ինչ լինելու է ազգին հիմը: — Փաղաքական լուրեր:  
— Ստակի գիներ:

## ՃՇՄԱՐԻՏ ԽՆՏՈՒԹԻՒՆ

ՈՄԱՆԻ զգուշութեամբ կը խնայեն  
ստակ, իսկ ժամանակը կը վատնեն  
անխնայ, այլ խնայող են իրենց մարմ-  
նաւոր շահուն, բայց ոչ նոյնպէս հո-  
գեւորին: Մեծատունը զոր Քրիստոս  
կը յիշէ Ղազարոսի առակին մէջ՝ էր  
խնայող ընչից և ստացուածոց: Կան-  
խաւ և մեծ առատութեամբ մթերեց  
պաշար շատ տարիներու համար զորս  
կը յուսար ապրիլ, և իմաստութեամբ  
զործեց ըստ աշխարհի, բայց հան-  
դերձեալ կենաց համար որ յաւիտե-  
անական է՝ բնաւ պատրաստութիւն  
չըրաւ, ուստի այս կողմանէ չունեցաւ  
այն զգոն խնայութիւնը: Պատուա-  
կանաբայ և կարեւորաբայ շահուց  
կողմանէ էր բոլորովին աղքատ: Իւր  
մարմնոյն համար հոգ տարաւ այնպէս՝  
որպէս թէ չէր աւելի քան անբան  
անասուն, բնաւին անխնամ և ան-  
գարման թողլով իւր անմահ հոգին:  
Չանաց ժողովել երկրաւոր հարստու-  
թիւն, և յայտարարեալ յաշտեցաւ,  
բայց բոլորովին անխնայ գանձեցաւ  
ժողովել երկնից համար գանձ, ուստի  
և կը կոչուի անփոք Ժնապարհ:

Անխա մեծատունը շատ յաշտե-  
ներ ունի յաշխարհի: Հաղարաւոր-  
ներ այնպէս կը նմանին անոր, որ  
կրնան անոր որդիքը կոչուիլ: Մեծ  
խնայութեամբ կը հոգան իրենց նիւ-  
թական շահը, բայց, ինչպէս այն մե-  
ծատունն էր, բոլորովին անհոգ են  
իրենց հոգեւոր շահուն: Կ'երկնի կա-  
նուխ և կ'աշխատին մեծ ջանք և  
ժրութեամբ պատրաստել պաշար ի-  
րենց սակաւամեայ կենաց համար,  
իսկ յաւիտեանական աշխարհի անվախ-  
ճան կենաց համար բոլորովին անխնայ  
և անհոգ են: Ինչ ըսելու էր այն նա-  
ւագետին համար որ երկրիւն բոլոր-  
տիքը նաւարկելու ելլելով, իրեն  
պաշար՝ մէկ օրուան համար միայն  
առնէր կերակուր և ըմպելի: Ապա-  
քէն ամէն մարդ պիտի ըսէր թէ յի-  
մար է: Բայց ևս աւելի յիմար են  
անոնք որ այս կենաց դոյզն քաղին  
բուն, կամ թերեւս օրերուն համար  
այնչափ հոգ տանելով, բնաւ չեն

խորհրդ, ոչ կը հոգան և ոչ կը հա-  
րարեն պաշար յաւիտեանականութեան  
անսպառ դարերուն համար: Անոնք  
միայն են իմաստուն, որ խնայութիւն  
կ'ընեն յամենայնի, հոգ կը տանին  
իրենց բոլոր շահերուն ըստ իւրա-  
քանչիւր արժանեաց, և յառաջատես  
խնամով կը պատրաստեն գարման  
ամէն պատահարի դէմ:

## ՆԵՐՈՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՆՆԵՐՈ-

ՂՈՒԹԻՒՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ

«Ա» որ Բեդի հաշտաւ չէ, Բեդի հոգեւոր է.»

Ղուկ. Թ. 30:

«Ա» որ Բեդի հաշտաւ չէ, Բեդի հոգեւոր է.»

Մատթ. ԺԲ. 30:

1.

Աւետարանին վերաբերեալ համար-  
ներն վեր ի վերոյ հայեցուածով կը  
թուին միմեանց հակառակ, բայց ե-  
թէ քննենք ուշի ուշով անոնց միտքը,  
կը գտնենք որ այն համարներն չեն  
ամենեւին ընդդէմ իրարու, այլ կ'ըն-  
ծայեցունեն միմեանց ճշմարտութեան  
երկու կողմերն, այնպէս որ իւրաքան-  
չիւրը կը նպաստէ լուսաւորելու մի-  
ւրիւն նշանակութիւնը, և երկուքն ի մի-  
ասին առնուելով կու տան այս խնդ-  
րոյն վրայ Քրիստոսի վարդապետու-  
թեան բուն միտքը: Վերի համարնե-  
րուն առաջինը կը ցուցնէ թէ երբ նե-  
րողամիտ է առ մարդիկ Աւետարանը,  
և երբորդը կը ցուցնէ թէ երբ նե-  
րողամիտ չէ Աւետարանը, և երկու-  
քն միմեանց միմեայի առեալ կը ցուցնեն  
թէ Յիսուս զով կը համարի իրեն բա-  
րեկամ, և զով թշնամի:

Տեսնենք նախ Աւետարանին ներո-  
ղամտութիւնը: «Ա» որ Բեդի հաշտաւ չէ,  
Բեդի հոգեւոր է:» Երբ Յիսուս իւր բարե-  
բար դործը կը կատարէր Հրէաստանի  
մէջ, անոր ընտրեալ աշակերտներէն  
մին, Յովհաննէս, եկաւ և ըսաւ անոր.  
«Վարդապետ, մէկը տեսանք որ քու  
անունովը գեւեր կը հանէր, ու մեր  
ետեւէն չպտըտիր, և զանկաւ արգե-  
լեցինք» (Մարկ. Թ. 38): Բայց Յիսուս  
ըսաւ անոր. «Մի արդիւնք զանկաւ,  
... քանզի ան որ մեղի հակառակ չէ,  
մեր կողմէն է» (Անդ. 39):

Յայտնի չէ թէ ով էր այն մարդը  
զոր Յիսուս Համարեցաւ իրեն թշնա-  
մի, այլ բարեկամ: Արդարեւ այն  
մարդը չյարեցաւ առաքելոց, չէր ա-  
նոնց ընկեր, և ոչ կ'երթար Յիսուսի  
ետեւէն անոնց հետ քաղքէ քաղք.  
բայց մի թէ չէր ճշմարիտ բարեկամ  
Յիսուսի: Կը գաւանդէր Յիսուսի անու-  
նը: Աւետարանին մէջ դրուած է թէ

այն մարդը Քրիստոսի անուամբ գե-  
ւեր կը հանէր, և քան զայս աւելի ա-  
ղէկ ինչ նշան կրնար ըլլալ Յիսուսի  
անունը գաւանդելու: Այսու կը գա-  
ւանդէր աշխարհի առջեւ թէ Քրիստոս  
էր աստուածային փրկիչ որ եկած էր  
աշխարհ քակել Սատանայի թագաւո-  
րութիւնը և փրկել զմարդիկ անոր  
գառն և մահացու գերութենէն:

Նաեւ այս մարդը ոչ միայն կը գա-  
ւանդէր Քրիստոսի անունը, այլ և կը  
կատարէր անոր դործը, այսինքն գե-  
ւեր կը հանէր: Զինուորեալ էր ընդ-  
դրոյն Քրիստոսի, և կը պատերազ-  
մէր անոր թագաւորութեան տարած-  
ման համար: Կ'օգնէր ըստ կարողու-  
թեան ստանալու Քրիստոսի համար  
յաղթութիւն, հալածելով չար ոգի-  
ներն, անոր թշնամիները, և իրեն  
դործ ըրած էր հանել զանոնք ի մար-  
դոց: Քան զայս ինչ աւելի կ'ընէին  
աշակերտք Յիսուսի որ կը շրջէին անոր  
հետ աղէկ տեղ ուր և կ'երթար նա:  
Մի թէ առաքելք Յիսուսի համար ա-  
ւելի բան մը կ'ընէին քան զոր կ'ընէր  
այս մարդը զոր կ'ուզէին համարել  
իրեն թշնամի: Նոյն գլխոյն մէջ կը  
գտնենք յիշուած առաքելոց վրայ հե-  
տեւեալը. «Եւ ահա ժողովուրդին մե-  
ջէն մարդ մը աղաղակեց ու ըսաւ,  
Վարդապետ, կ'աղաչեմ քեզի՝ նայե-  
լիմ որդիիս, քանզի իմ մէկ հատիկս է:  
Եւ ահա ոգի մը կը բռնէ զանկաւ.  
ան ալ յանկարծ կը կանչուրուէ, և  
զանկաւ ցնցելով կը վրիթեցնէ, ու  
հաղիւ կը զատուի անկէ՝ շարքու-  
բարդ ընելով զանկաւ: Եւ քու աշա-  
կերտներուդ աղաչեցի որ հանեն զա-  
նիկա, ու չկրցան: Պատասխան տուաւ  
Յիսուս ու ըսաւ, Ով անհաւատ և  
խտորեալ աղք, մինչեւ երբ ձեզի  
հետ պիտի ըլլամ ու ձեզի համբերեմ»  
(Ղուկ. Թ. 38-41): Որով կը կարծէք  
թէ կը նայէր Քրիստոսի այս յանդի-  
մանական խօսքը. ոչ ապաքէն իւր ա-  
շակերտներուն: Թէպէտ և այսպէս  
առաքելքը չունէին բաւական հա-  
ւատք Քրիստոսի դործը կատարելու,  
կը մեղադրէին այն մարդը որ Քրիս-  
տոսի դործը կ'ընէր: Եւ ինչո՞ւ համար  
կը մեղադրէին զնա: Անոր համար մի-  
այն որ չէր պտըտեր Քրիստոսի ետե-  
ւէն անոնց հետ: Կը գաւանդէր Քրիստոսի  
անունը, գեւեր կը հանէր յանուն նո-  
րա, բայց որովհետեւ չէր երթար Քրի-  
ստոսի ետեւէն անոնց հետ, կը հա-  
մարէին զնա հակառակ Քրիստոսի:  
Ահա աններողութիւն մարդկան: Սա-  
կայն Քրիստոսի փայլ չէր թէ այն

մարդը կը գաւանդէր Քրիստոսին այս  
ինչ կամ այն ինչ օրինակաւ, այլ այն  
միայն փայլ էր թէ ճշմարտութեամբ  
կը գաւանդէր իւր անունը: Փայլ չէր  
նա թէ այն մարդը կը ծառայէր Աս-  
տուծոյ դործին մէջ առաքելոց հետ  
միաբան թէ ուրոյն, այլ կը նայէր մի-  
այն թէ կը ծառայէր հաւատարմու-  
թեամբ. և եթէ այսպէս կը դործէր  
մարդը, բաւական էր, և Քրիստոս կը  
համարէր զնա ճշմարիտ աշակերտ և  
ծառայ: Ահա ներողամտութիւն Յի-  
սուսի: Ինչ մեծ տարբերութիւն ի մէջ  
ներողամտութեան սուրբ Աստուած-  
որդւոյն և աններողութեան մեղաւոր  
որդւոյ մարդկան:

Աշակերտները որ կը վիճէին իրենց  
մէջ թէ ով պիտի ըլլար առաջին յար-  
քայութեան երկնից (Մարկ. Թ. 33,  
34), որ անդէպ վրէժիմդրութեան  
ոգուով կը խնդրէին Յիսուսէ երկնա-  
տեղաց հրով ջնջել անհաւատ քաղաք  
մը (Ղուկ. Թ. 54), որ կը ցանկային  
զիտնալ թէ ինչ պիտի ընդունէին այն  
բաներուն փոխարէն զորս թողուցին  
Քրիստոսի համար, այս աշակերտներ-  
ը, կ'ընենք, որ այսչափ խակ և ան-  
կատար էին՝ կ'ուզէին խափանել զա-  
նոնք որ չէին անոնց խումբէն և չէին  
կրեր նոյն անունը: Ընդ հակառակն,  
Յիսուս որ իւր բոլոր յարաբերութեանց  
մէջ անարատ էր, իւր բոլոր դործե-  
րուն մէջ անմեղ, և իւր բոլոր կենաց  
մէջ կատարեալ, չէր ուղեր խափան  
ըլլալ անոնց որ ճշմարտաւ նուիրեալ  
էին իւր ծառայութեանը: Չէր նայեր  
թէ ինչ անուամբ կը կոչուէին, կամ  
որ մարդոց կ'ընկերանային, այլ թէ  
որպիսի ոգուով և խորհրդով վառեալ  
էր անոնց սիրտը և միտքը: Կը սիրէր  
իրեն ճշմարիտ աշակերտ հաշուել զա-  
նոնք որ չէին արդեամբ հակառակ  
նա, և խափա կը յանդիմանէր աննե-  
րողները որ չէին կրնար տանել անոնց  
որ իրենց կուսակցութենէն չէին:

## ՅՈՒՍԱՀԱՏՈՒԹԵԱՆ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒ-

ԹԻՒՆ

Պիլիսոս, Հռոմայեցի գիտուն փիլիսո-  
փայն, իւր կենաց մէկ մասին մէջ ժամա-  
նակակից Պետրոսի եւ Պօղոսի, երեւելի  
էր յընկերական և ի քաղաքական կարգի,  
նաեւ իւր սեպհական առաքելութիւննե-  
րով: Կրնայ ըսուիլ թէ Պիլիսոս Յոյն և  
Հռոմէական կրթութեան ազնուազոյն օ-  
րինակն է, և կը ցուցնէ թէ այն կըր-  
թութիւնն ինչ նպատակ կրնար ընել յի-  
շուկութիւն մարդոց: Պիլիսոս համառօ-  
տիւ կը ցուցնէ մեզ ոչ-Քրիստոնէական  
փիլիսոփայութեան և գիտութեան մարդ-  
կային կենաց վրայ վերջին արդիւնքը:  
«Ամբարտաւանութիւն մարդոց», կ'ըսէ

Պլինիոս, « եւ անոր անյայտ փառաբան  
կենդանի մնալու տուաւ նմա երազե  
կեանք յետ մահու : Բայց նոյն իսկ Աս-  
տուծոյ (այսինքն այն Աստուծոյ զոր  
միայն եւ ճանչնար Պլինիոս, եւ որ բնա-  
թեան եւ հարկին չըլծալիք պնդեալ  
կապեալ է), անհնար է տալ անմահ կեանք  
մահկանացու մարդոյ : Մի միայն ստոյգն  
այս է որ չիք ինչ ստոյգ : Մարդ անաս-  
նոց թշուառագոյնն է : Արդարեւ անաս-  
նոց ազատ ըլլալն ի փառաբանութենէ եւ  
արծաթաթուրութենէ, մանաւանդ յերկրիւն  
մահուան, կու գայ կշիռ հաւատարմա-  
ւելութեանց զոր ունի մարդ քան զանաս-  
տուն : Քան զամենայն ինչ փառաբանի է  
բնաւ ծնած չըլլալ, կամ, յետ ծնանելոյ,  
մեռնիլ փութով : Նայելով անչափ եւ  
անհնարին աղետից որովք պաշարեալ է  
կեանք մարդոյ, կ'ըսենք թէ Աստուծոյ  
մեծագոյն պարգեւն այս է որ մարդ կա-  
րող է բառնալ իւր կեանքը : »

Արդ, « անչափ եւ անհնարին աղէտը ո-  
րովք պաշարեալ է կեանք մարդոյ » ար-  
դիւնք են մանաւանդ մարդու բարոյական  
բնութեան վատթարութեան : Այս բնու-  
թեան նորոգելը մարդկեղէն հնարիւք կամ  
զօրութեամբ՝ անհնար է : Աստուածային  
յայտանութիւնը մերժող հին եւ նոր փիլի-  
սոփայութեան այս տրտունջը ոչ այլ ինչ  
է եթէ ոչ յուսահատութեան ողբ : Հոսս,  
Վալդեր, Հիւմ, Շեքսպիր, Բենյամին, կը  
բռնազատին երբեմն այսօրին տխրանայ  
բարբառ արձակել, քանզի, ըստ մտայ  
նոցա, մարդ որք է որ չունի ուրիշ հայր  
բայց « զհայր մեր անդունդ, » ինչպէս  
կ'անուանէ Բենյամին քան զմարդ վերին զօ-  
րութիւնը, եւ ոչ ուրիշ յոյս ունի քան  
զոր կու տայ Բենյամին սա խօսքը . « Ո՞վ  
գլխէ թէ վերջին եղանակը ուր պիտի հասնի  
յառաջագիտութիւնը միլիոնաւոր դարերու  
մէջ՝ պիտի չտայ մարդոց միւսանգամ դալ  
ի կեանս, եւ ճանչնալ թէ են նոյն մար-  
դիկ որ միանգամ տարած են աշխարհի  
վրայ : »

Այսպէս խորհել կու տայ մարդկային  
կենաց վրայ անհաւատ փիլիսոփայութիւն-  
նը, եւ այսպէս խորհել տալով կը վիայէ  
ընդհանուր բարոյական անկարգութեան  
եւ անիշ ծագած թշուառութեան, եւ  
միթոթարութեան ուրիշ յոյս չի տար անոնց  
որ կենդանի են՝ բայց միայն թէ հնարա-  
ւոր է մարդկային ազգին բարեւելի գալու  
դարերուն մէջ : Սա տողերը որ Հորա  
Պայրընի կ'ընծայուին՝ ճշգիւ կը նկարագ-  
րեն ինչ որ փորձիւ ճանչցած են հազարա-  
ւորը որ վայելած են ամէն երկրաւոր հեշ-  
տանք առանց Աստուծոյ .

Զուարթ ընկերք ի խրատութեան  
Փարառեն վայր մի գցաւ, ըզլիւտ .  
Զողին մոկեալ լնուն հեշտանք,  
Այլ սիրտըն, սիրտն է ունայն միշտ :  
  
Թըւեալ զաւուրս, թըւեալ ըզմամս,  
Զորս անցուցեր հեշտաւ, անցաւ .  
Զինչ եւ կամիս լեր, այլ զլուտաւ,  
Քան զգոլ բնաւ չգալն է լաւ :  
  
Ի փոփոխմունս որ անցին տատ  
Ընդ լա, իմ բախտն էր այնպէս մալթ,  
Զմարդիկ, զաշխարհ առեալ այնպէս,  
Զի թաղուէ չէ ինձ զառաքալ փայլթ :  
  
Քանի՜ տարբեր է լեզու Քրիստոնեայ  
հաւատացեալն ընկնելոյ ընդ ծանր բե-  
ռամբ տառապանաց : Տես Բ Կորնթ . Դ .  
7-18, Ա . Պետր . Ա . 3-9, եւն, եւն :

ՄԱՍԻ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆ

Աւետարեւրի 7 թուոյն մէջ հրատա-  
րակեալ երգին երրորդ եւ չորրորդ տողե-  
րը նօթային մէջ առաջին եւ երկրորդ տո-  
ղերուն տակ զրուելու էին, բայց սխալ-  
մամբ վարը, հինգերորդ եւ վեցերորդ  
տողերուն վրայ զրուած են :

ՄԱՐԴ ԵՂԻՐ

48.

Մարդիկ ընդհանրապէս կը քծնին հա-  
րաւանքներուն, եւ չափ կերպով կը ջանան  
անոնցմէ շնորհք գտնել : Քրիստոս այս-  
պէս չըրաւ : Տես ուրեմն ինչ մեծ տար-  
բերութիւն կայ յայտ ի մէջ հասարակ  
մարդոց եւ մարդոյն Յիսուսի : Յուցնեմ  
ձեզ հայելի մը ուր տեսնէք մարդիկ, ոչ  
որպիսի կ'երեւին, այլ որպիսի են իսկ .  
նայեցէք այս հայելոյն մէջ եւ ըսէք ինչ  
որ կը տեսնէք : Ահա ձեզ հարուստ մարդ  
մը որոյ ետեւէն կ'երթայ աշխարհ, եւ որ  
իրեն կը ձգէ խուռն բաղմունքիւն, ինչպէս  
մեղրը կը ձգէ ձանձերը : Տեսէք այն բաղ-  
մութեան մարդահաճութիւնը . ամենք կը  
խոնարհին անոր առջեւ մինչեւ գետին,  
այլը մեծարանայ անուններով կու տան  
ողջոյն, կէսք հիացմամբ եւ քաղցր ժպիտ-  
ներով կը նային անոր, դարձեալ այլը մե-  
ծամեծ գովեստներ կու տան եւ այլեւայլ  
ընծաներ կը բերեն Ոմանք ձեռքը կը համ-  
բուրեն, այլք՝ հանդերձը . կէսք կ'իջնեն  
ի ծունը, այլք կ'օղկին անգամ կը համբու-  
րեն : Օղբ կը թնդացունեն զովետի եւ  
ողբանայ ձայներէ : Մեծապատիւ, մե-  
ծարայ, պատուական, առաջ, հոյակապ,  
սքանչելի, բարեբար, ազնիւ, տէր . խո-  
նարհ, յետին, անպիտան, անկարծա-  
ւայ, եւ ասոնց նման անթիւ անհամար  
յորթոբանայ կեղծ անուններ կը տեղան  
ամէն դիւն : Բայց ո՞վ է որ այսպէս գրե-  
թէ կը պաշտուի . աստուծո՞ք է . այո՛, մա-  
մանայ ոսկեծայլ ոսկիապատ պատկեր, այս  
աշխարհի աստուածը : Մարդիկ պատ-  
րաստ են այս պատկերին առջեւ իյնալ,  
կ'ընտրեն կրօնաւ ըլլալ անոր օտուրնե-  
րուն . չափ մեծ է անոնց եռանդն յար-  
գել եւ մեծարել այն մարդը, եւ ընդէր,  
վասն զի կ'ուզեն անոր ոսկին կամ աղէ-  
ցութիւնը : Կը խանին անոր տան դուռը,  
ինչպէս քաղցեալ շունք կը խանին մա-  
վաճառաց խանութներուն առջեւ : Բայց  
այն մարդն ինչ է իւր ոսկեղէն ծածկո-  
ցին տակ : Մեծ հարստութեան մը ան-  
պիտան ժառանգ, եւ այսչափ կը պատ-  
ուի եւ կը պաշտուի ոչ վասն զի բարի կամ  
մեծ է, այլ վասն զի է ոսկեղէն պատած  
պատկեր . ոչ թէ պատկերն է որ կը պաշ-  
տուի : Եւ թէ պատկերն է որ կը պաշ-  
տուի : Նայէ՛ք դարձեալ հա-  
յեղոյն մէջ, պիտի նշմարեն նոր եւ բո-  
ւրովին տարբեր տեսարան : Հարուստ  
մարդը եղած է աղքատ, անոր դէմ փշոզ  
գառնաշունչ հաղթ բախտին իրեն մղեց  
ցրուած է անոր վրայ սքանչալոյ բաղ-  
մութիւնը . հիմա չկայ քան զնա աղքա-  
տագոյն ոչ որ պատուէ զնա : Անոր հա-  
րաւանքները եւ փառաւոր տունը վայելող  
ուրիշ մը կը վայելէ նաեւ բաղմունքեան  
չաղքորդ գովեստները : Բարձր ամբիւն  
հիմա անոր այս նոր յաջորդին դուռը  
գլխաւոր է : Պատկերը փոխեցաւ, բայց  
ոսկեղէն շրջանակը միշտ նոյն է, եւ այն  
է դարձեալ որ իրեն կը ձգէ բաղմունքիւ-  
նը : Դիտէ՛ք զգաւաւթեամբ այս ճշգրիտ  
հայելոյն մէջ գտնուողներուն դէմքը, ով  
երկատարդ . կարծեմ զքեզ եւս պիտի  
տեսնես անոնց մէջ : Խնդրած չե՞ս երբեք  
հարուստ կամ հզօր մարդոց շնորհքը չա-  
հու ակնկալութեամբ : Հասարակաց ախտ  
է այս աշխարհի վրայ . հարուստները եւ  
հզօրները ողբեն, շնթեն, պաշտեն, առ-  
աշի կամ՝ առ ակնկալութեան : Ո՞ր դի  
դարձունենք հայելին, մտայ աչօք կը  
տեսնենք հոն այս զրուելի տեսիլը : Ամօթ,  
ամօթ, հաղար ամօթ որ աշխարհք այս-  
պէս հեռացած է մարդկութենէ : Ինչպէս  
որ ճախններու պղտորեալ ժանտահոտ  
ջուրերն կը դառնանք աղբիւրներու եւ  
զետերու յատակ հոսանայ, սպառն խառ-  
նաղանձ մարդոց արականեալ բնութենէն  
դառնանք ամբիւն եւ անարատ Գալիլեաց-  
ւոյն :

Ո՞վ Յիսուս, չաղքորդութեան բարբառ  
չարձակեցին երբեք քո շրթունք, եւ ոչ  
պերճ զլուրդ խոնարհեցաւ երբեք անար-  
ժան մեծամեծաց առջեւ : Մեղաց ոսկե-  
ղէն կուռքը չմնաց երբեք ազատ քու  
բարկութեանդ ստատէն, եւ ոչ ցատումն  
աշխարհի կամ սարսափ խաչին եղաւ  
խափան լեզուիդ յայտնել ճշմարտութիւնը  
ի բովանդակ :

Ընթերցող, յիշէ՛ Յիսուսի բարքը . ինչ  
անարգութիւն էր յաջա նորա ակն ունել  
չա՛հ մարդահաճութենէ, ինչ վատութիւն՝  
վախնալ մարդու թնամութենէ : Եւ այս է  
որ զարմանալի ըրած է զՅիսուս, սքան-  
չելի յորդիս մարդկան, եւ մենք յայս  
մանաւանդ յոյլ ենք եւ թոյլ անոր նմա-  
նելու : Իրեւ անվրէպ հետեւելու օրինակ  
սորվինք անոր վարքին իրեւ կանոն ջա-  
նալ հաճոյ ըլլալ ոչ ծաղրայ այլ Աստուծոյ,  
որեւիցէ մարդու հետ չվարուիլ չա՛հու  
կամ երկիւղի շարժաթիւթով, պատուել  
ամէն մարդ ըստ արժանեաց եւ չյաճա-  
խել ի շնորհուս նոցա աւելի անուն-  
ներ, ոչ ժպտել կեղծաւորութեամբ տ-  
նոնց երեսին, եւ ոչ խոնարհիլ անոնց  
առջեւ ծառայաբար վառելի անոնց աղ-  
գեցութենէն կրնայ գալ մեզ չա՛հ կամ  
միտս : Եթէ ողբանք եւ մեղմխա-  
նօք կը ջանաս առնուլ հարուստ կին,  
հանիլ մեծ պաշտօնի կամ գէթ չա՛հիլ  
աւուր հացդ, հրաժարէ, փախիր այդ  
վատութենէ, քանզի կը տուժես մարդ-  
կութիւնդ : Արժանի եղիր կոչուելու ա-  
շխարհի Գալիլեացի ՄԱՐԴՈՒՆ :

ՆՈՐ ԹՆԴԱՆՈՒԹ

Նոր տեսակ թնդանութիւն մը կը շնորհ  
հիմա Ամերիկա : Մինչեւ ցարդ թնդա-  
նութիւն մէջ վառօդը կը դրուէր միայն թնդ-  
անութիւն խողովակին յատակը . այս նոր  
թնդանութիւն մէջ վառօթին մեծ մասը  
պիտի բաժնուի խողովակին մէջ խորշ  
խորշ, եւ երբ կրակ արուի թնդանութիւն  
յատակի վառօղին, գնդակն անցնելու ա-  
տեն խողովակէն պիտի փռնկուին միւս  
խորշերուն վառօղը, եւ իւրաքանչիւր  
խորշի վառօղ փռնկելով գնդակին զօրու-  
թիւն եւ արագութիւնը պիտի աւելցնէ :

Այս նոր թնդանութիւնը բոլոր վառօղէն,  
որ պիտի ըլլայ 128 լիտր, 18 լիտր միայն  
պիտի դրուի խողովակին յատակը՝ գնդա-  
կին ետին . իսկ վառօղին մնացեալ մասը  
պիտի բաժնուի չորս խորշ թնդանութիւն  
յատակէն մինչեւ բերանը, իւրաքանչիւր  
խորշի մէջ 27 լիտր վառօղ : Այս չորս  
խորշերուն մէջ գրուելու վառօղին հատե-  
րը պիտի ըլլան մանր, իսկ յատակը գըր-  
ուելու վառօղին հատերը՝ խորշ :

Նոր թնդանութիւն խողովակը պիտի ըլ-  
լայ 26 սոք երկայն, եւ տրամագիծը՝ 6  
մատ . իսկ գնդակը պիտի ըլլայ 150 լիտր  
ծանրութեամբ Այս թնդանութիւնը հնարողը  
կը յուսայ թէ թնդանութիւն նոյն մեծու-  
թիւն ունեցող հասարակ թնդանութիւն կըր-  
կին զօրութիւնը պիտի ունենայ Գնդակը  
պիտի հասնի մինչեւ տասը մղոն հեռուն,  
եւ 2 1/2 սոք թանձր երկաթը կարող պի-  
տի ըլլայ ծակել անցնել :

Այս տեսակ թնդանութիւն ունի եթէ վերո-  
նաւոր առաւելութիւն ունի : Եթէ վերո-  
յիշեալ վառօղին բոլորը դրուի խողովակին  
յատակը, հարկ է որ թնդանութիւն ըլլայ  
չափ մեծ, որպէս զի չարյթիլ Բայց վա-  
ռօղին վառը մասը միայն գնդակը յատակը  
եւ մնացեալը մաս մաս խորշերու մէջ ընդ  
երկայնութիւն խողովակին, այնպէս որ բո-  
լոր վառօղը մաս մաս եւ տակաւ փռնիլ,  
թնդանութիւն կրնայ փոքր ըլլալ իսկ զօ-  
րութիւնը՝ մեծ :

ՄԵԾԱՊՈՅՆ ԲԱՆՏ ՅԵՐԱՐՈՊԱ

Արգելանոցը որ նոր բացուեցաւ Պէր-  
լին, եւ ուր կը տարուին բոլոր արու եւ  
էջ բանտարկեալը որոց դատը դեռ տես-

նուած չէ . Եւրոպայի մէջ մեծագոյն  
բանտն է : Այս բանտն ունի վեց մաս, ա-  
րանց մասն է չորս յարկ, եւ ունի 752 մանր  
խուցեր եւ ոչ սակաւ ընդարձակ սենեակ-  
ներ 195 բանտարկելովք, ունի նաեւ քա-  
ռատուն սենեակ բանտապահաց համար, եւ  
118 սպասարարաց համար ննջարաններ :  
Իւրաքանչիւր խուց ունի մէն մի պատու-  
հան տան սոք բարձր եւ կամարածեւ  
ձեղուն, իսկ կարասիքն են՝ մահճի մը եւ  
աթոս պատին կապուած, եւ լուսամտն  
աման : Ունի նաեւ երկարակիւն զանգակ,  
պահարան, դարան եւ ամխոյնի կապի  
խողովակ մը որ արտաքին դուռ կ'ըլլէ  
փոքր սեղանէ մը վեր : Բանտարկեալը  
կրնան, եթէ կամին, կարգող եւ գրել  
բոլոր գլխերը : Գետնաշաղկին վրայ կան  
քան եւ վեց խցիկներ անոնց համար որ  
սպանութեան յանցանք ամբաստանեալ  
են, կամ ճանչցուած են ոճորդործ . այս  
խցիկացի մէջ մահճիք լոկ տախտակ են :  
Կան նաեւ վեց ստորերկրայ խցիկներ  
բանտին մէջ անհնազանդութիւն ընդուն-  
ուան համար : Նաեւ կան ինչ յատուկ  
սենեակներ պատուաւոր կարգէ անձանց  
համար, եթէ այսօրին անձինք դժբախ-  
տաբար բանտը բերուին : Այս սենեակ-  
ներուն կա՛հ եւ կարասիքն բաւական աղէլ  
է : Կան նաեւ երկու կամ երեք կարգ  
սենեակներ աղքատաց համար որ քաղա-  
քական յանցանք ամբաստանեալ են . տ-  
սանց թոյլ տուեալ է բերել տալ կա՛հ եւ  
կարասի ըստ իւրեանց ճաշակի : Խնամոց,  
բողոքի եւ փառարանք են գետնաշաղ-  
կը, եւ չնքին միջավայրն է ընդարձակ  
սրահ որ գետնէն մինչեւ առաստաղը  
բայ է : Ի մէջ բանտին եւ դատարարաց  
ատենին կայ հեռաձայն կոչուած դարձին,  
այնպէս որ բանտարկեալը կրնան կան-  
չուիլ առանց յապաղման : Կանանց մասն  
ունի եօթնամասն առանձին խուցեր, եւ  
հնգետասն ընդարձակ ննջարան՝ բաւա-  
կան 220 կանանց համար : Ննջարանք  
բաժնուած են խորշ խորշ, եւ իւրաքան-  
չիւր խորշ կրնայ փախուիլ բանտէն գի-  
շերը, կան նաեւ երեք կամ չորս ընդար-  
ձակ սրահներ ուր կանայք կրնան դործել  
ցերեկ ընդ տեսչութեամբ կին պահապա-  
նաց : Ինչպէս արանց բանտին մէջ նոյն-  
պէս հոս կայ ընդարձակ ձեմելի եւ ու-  
րոյն մատուռ :

ԶՄՈՍԵՆ

Դիակներ զմեռելու սովորութեան սկիզ-  
բուն անձանքն է : Այս սովորութիւնը կ'ըն-  
ծայուի այլեւայլ պատճառներու, որոց  
հաւանականագոյնը են որ դեռ կայ՝ այս  
է, մեռելոց մարմինը, մանաւանդ անոնց  
որ յատուկ պատուոյ արժանի են, պահել  
գերձ եղծմանէ : Թէ արդեօք հոգւոյ ան-  
մահութեան կամ մարմնոց յարաբերան  
գաղափարն եւս նպատակն հաստատու-  
թեան այս սովորութեան, առ այս չենք  
կարող ստուգել բան մը բնէ : Դիակներ  
զմեռելու սովորութիւնն արդարեւ չէ հա-  
մաձայն բնութեան, բայց ըստ ամենայնի  
համաձայն է մեռելոց ազդականներուն  
բաղձանայ : Թէպէտ երեւելի անձ մը,  
Ուրեմն Հերդէր, չափ ջանաց զմեռելու  
եղանակը բարեփոխել Անգլիոյ մէջ, առ-  
կայն քիչերուն ուղադրութիւնը ձգեց ի-  
րեն : Զարգիս իտալացիք քաջ զմեռող են,  
մանաւանդ Իտալիոյ մէջ անդամաւորնե-  
թեան ստուցիչք, որք եւ կը ջանան դադա-  
նի պահել իրենց ճարտարութիւնը, եւ  
չեն յայտնար թէ ինչ նիւթեր կը խառնեն  
զմեռելու դեղորայքի մէջ : Խառնուած նիւ-  
թերէն մին եւ զլիտուարն է գնիւղ կամ  
զուռեկի աղ կոչուած նիւթը : Զմեռելն  
այնպէս ըլլալու է որ ոչ միայն մեռելոյն  
մարմինը պահուի փառութենէ, որ է զըլ-  
լաւոր սպասակ զմեռելոյն, այլ եւ մարմ-  
նոյն ձեւը եւ դոյնը միան անգործ : Իտա-  
լացի զմեռապիկը կը զմեռն առանց հա-  
նելու մեռելոյն փառաւան, այլ մայրին  
(մեծ երակին) մէջ կը վաղցունեն իրենց  
հիւթը, եւ մանաւոր հնարիւք դիտեն  
անայլայլելի պահել զմեռող այլեւայլ մա-  
սերն, աչուրները, քիթը, բերանը, այ-  
լովքն հանդերձ, նա մանաւանդ ջնջել ձե-  
րութենէ կամ հիւանդութենէ յառաջ ե-  
կած խորշով եւ կարկամութիւն : Անոնց  
զմեռելովը մարմինը կ'առնու մաքուր սպի-  
տակ օղի, եւ քանի մը ժամու մէջ կարծ-  
րանալով կը քաղանայ, եւ այնուհետեւ ի  
հարկէ կը մնայ անապական :

ԳՆՄՄԸ ԷՎԷԼԷԼ

Կը վաճառուի Ամէրիգան խանի գրա-  
տունն ի գին 60 զարա :

Ըստ երեսնելի բանասիրի մը , նախանձ  
նման սրբի հանապաղ կը գիմէ առ գեւ  
ղեցկադոյն պտուղն , նման պատառու  
գազանի մը երամին մէջէն կը զատ  
պարարտագոյն ոյճեամբ : Արքայազան

ՀԱՄԱՐՁՈՒՄ Ս. ՊԱՆՈՍՅԱՆ  
Կարին, յունիս 28, 1882

[illegible]

Տայր Աստուած որ ամէն Հայ լաւ Հո-  
մոզւելի թէ Հայ ազգը այն ստեն պիտ  
լարեկարգուի երբ իւր հիմը բոլորով  
Բիւտոնեալեան, ստաբէ Աւարաբանն վերա  
դնէ, և երբ ի յուսկ որ Գոգաբայեան սուր  
խառնը զՊՂԱՍ թ. ՍԻՄՈՆԵԱՆ

Խարբերգ, դեկ. 9, 1881

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փետ. 9 ըստ Յուն. և լիետ. 21 ըստ Լուս. 1882

ԳԵՐԱՐԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂԱՄԵՆ ԴՐԱՊՈՒՄԻՆ

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ

Ուրբաթ օր Կ. պոլսի հասան Գերմանացի պաշտոնակալը որ Գերմանիոյ կայսեր կողմէն Կ. պոլսի զրկուած են Վեհ. Սուլթանին ընծայելու Սեւ Արծուոյ պատուանշանն, եւ մատուցանելու նամակ մը յորում Գերմանիոյ կայսրը շնորհակալութիւն կը յայտնէ Վեհ. Սուլթանին իմթիւնով պատուանշանին համար : Գերմանացի պաշտոնակալը առաջինն է Բաժնիկ իշխանը, Գերմանական բանակին զօրավարներէն : Միւս չորս պաշտոնակալը եւս բանակի մէջ պաշտոն ունին : Վեհ. Սուլթանին թիկնապաշտներէն Ահմէտ պէյ եւ իւրիւր պէյ Տարտանէլ զրկուեցան Գերմանական զենապանութիւնը զիմաւորելու : Երբ պաշտոնակալը Կ. պոլսի հասան, տարուեցան Տօլմապաշէի պալատն ուր յատուկ սենեակներ պատրաստուած էին անոնց համար : Երբ Կ. պոլսի Գերմանացի զործակալատը Վեհ. Սուլթանին ներկայացուց պաշտոնակալները, եւ նոյն գիշեր կայսերական պալատը խնջոյք տրուեցաւ : Այսօր առաջին պաշտօնէին կողմէն խնջոյք մը պիտի տրուի : Հինգշաբթի օր Ահմէտ Մուսթաֆա փաշա ելաւ իր զաւառ նախաձաղիկ պիտի տայ, եւ զօրահանգէս պիտի ընէ : Ուրիշ պաշտօնատարաց կողմէն եւս խնջոյքներ պիտի տրուին : Կ'ըսուի թէ Գերմանացի պաշտոնակալը իբր քսան օր Կ. պոլսի պիտի մնան :

ԱՆԳՂԱԿԱՆ ՇՈՒԿԵԱԽՈՒՅ ՀՐԱՄԱՆԱՍԻՐԱՅ ՎՐԱՅ ՅԱՐԱՊԱՆՈՒՄ

Իբր երկու շաբաթ առաջ Ֆրադրն առնուի պատերազմական շոգենաւը, որ Կ. պոլսի կը կենայ Անգղիոյ զենապանին տրամադրութեան ներքեւ, իւր մէջ ունենալով նաեւ Գոթապոլսի անուն պատերազմական շոգենաւուն նաւապետն եւ Կ. պոլսոյ Անգղիական հիւպատոսը, Կիլիկիոյ հարաւային եղբայր Արքաքի մօտ տեղ մը զնայ, որպէս զի նաեւ մէջ գտնուած պաշտօնակալը քանի մ'օր որոտըութեամբ անցունեն : Անցեալ երկուշաբթի օր մինչ յիշեալ շոգենաւաց հրամանատարը, Սէլ-պի եւ Կրէնֆէլ, եւ հիւպատոսը, Մր. Բէնչ, իրարմէ քիչ մը հեռու որոտըութիւն կ'ընէին ցամաքը, Ալպանիացի հովիւ մը մօտեցաւ Սէլպի հրամանատարին եւ բան մ'ըսաւ անոր : Հրամանատարը թուրքերէն լեզուի անտեղեակ ըլլալով կարծեց թէ հովիւը վառօք կ'ողբէր, եւ իւր զրպանէն քանի մը փամփուռ հանեց ցուցնելու համար հովիւին թէ վառօք չունէր : Ասոր վրայ չգիտցուի ինչ պատճառաւ հովիւը հրամանատարին զարկաւ դաւաղանով, եւ փորձ ըրաւ անոր ձեռքէն հրացանն առնել : Միւս հրամանատարը, Կրէնֆէլ, տեսնելով եղբոր թիւնը մօտեցաւ, եւ իւր հրացանը գէպ ի հովիւն ուղղեց զայն վախցնելու համար : Հովիւը մօտակայ հիւղ մը զնայ, եւ քիչ մ'ետքը դարձաւ կացինով զինեալ ընկերով մը : Հովիւն անմիջապէս յարձակեցաւ Կրէնֆէլ հրամանատարին վրայ, բայց հրամանատարը յերկր տապալեց զնա : Նոյն ատեն հովիւն ընկերն կացինով զարկաւ Սէլպի հրամանատարին գլխուն, եւ գանկին ոսկրը կտրեց : Յետոյ հովիւը քաշուեցան, բայց մինչ Անգղիացի պաշտօնակալը դէպ ի ծովեկեր կ'երթային, 15 Ալպանիացիներ յարձակեցան անոնց վրայ, եւ զանոնք սատակ ծեծելէ ետքը անոնց ձեռքերը կտալեցին եւ վար դրին : Այս միջոցին հասաւ հիւպատոսն, որ թուրքերէն կը խօսի, եւ վերջապէս համազեց Ալպանիացիները թոյլ տալ Անգղիացեաց մեկնելու : Երբ Անգղիացի պաշտօնակալը շոգենաւ հասան, շոգենաւն անմիջապէս ձամբայ ելաւ Կ. պոլսի գալու, քանզի կը վախցուէր թէ Սէլպի հրամանատարը շուտ պիտի մեռնէր :

Բ. դուռը տեղեկութիւն առնելով այս ցաւալի դէպքին վրայ հեռագիր զարկաւ Պալքէսիի կուսակալին ձերբակալ ընել

յիշեալ հովիւները : Լուր կայ թէ հովիւներէն չորսը ձերբակալ եղած են : Անգղիոյ թաղուհին այս ցաւալի դէպքը լսելէ ետքը հեռագրով տեղեկութիւն ուղարկէ Սէլպի հրամանատարին առաջնութեան վրայ :

Սէլպի հրամանատարը շուտ վտանգաւոր վիճակի մէջ էր, բայց դեռ ողջ է, եւ յոյս կայ թէ պիտի առողջանայ :

ԵԳԻՊՏՈՍ

Եգիպտոսի հիմնական օրէնքն զոր առաջարկած է երեւելեաց ժողովը եւ վաւերացուցած է իտալացի, եւեմոսացիք ընկերու եւ վաւերացնելու իրաւունք կուտայ յանձնաժողովը մը որոյ անդամներն առնուին հաւասար թուով պաշտօնեաներէն եւ երեւելեաց ժողովէն :

Քանի մ'օր առաջ Բ. դուռն Եգիպտոսի խնդրոյն նկատմամբ ծանուցագիր մը զրկելով Օսմանեան զենապանաց կը յայտարարէ թէ պահանջած է իտալէն Եգիպտոսի մէջ անդորութիւնը պահպանել, ամենայն ախնաժողովեամբ յարգել Վեհ. Սուլթանին նախարկին իրաւունքներն եւ հաւատարմութեամբ կատարել միջադատչին պայմանագրութիւններով ստանձնած պարտքերը :

Անգղիոյ արտաքին գործոց պաշտօնէին խորհրդականն Անգղիոյ ազգային ժողովը մէջ յայտարարած է թէ ինք միշտ առկարծիքն ունեցած է որ Եգիպտոսի մէջ եւ Եգիպտոսէ դուրս ծագած խնդիրները լուծելու լաւագոյն միջոցն է եւրոպական տէրութեանց համաձայնութիւնն, յոյս յայտնած է նաեւ որ այս համաձայնութիւնը օգտակար պիտի ըլլայ Եգիպտական խնդրոյն լուծման համար :

Փետ. 8 թուականաւ Պէրլինէն դարձած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ յիշեալ քաղաքին զիւստագիտական ակումբներուն մէջ հաստատուն կերպով կը կարծուի որ Մ. Կամպէլը այս անկումն ձամբայ բացած է Եգիպտական խնդրոյն նկատմամբ կատարուող համաձայնութեան Գերմանիոյ, Աւստրիոյ, Գաղիոյ եւ Անգղիոյ մէջտեղ : Եգիպտոսի պաշտօնակալն իրաւունք մատուցաւ հրատարակած է յիշեալ երկրին 1881ի եկամտից եւ ծախուց մէկ համառոտ ցանկը : Եկամտան եղած է իբր 9,000,000 Անգղիական լիրա եւ ծախքը 7,750,000 լիրա : Այս դուրմարին իբր կէսը յատկացուած է ընդհանուր արտոնուց շահուն եւ գլխամասին, իսկ միւս կէսն երկրին ծախուց :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. պոլսէն Լոնտոնի թէլեգրաֆ լրագրին զարնուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Վեհ. Սուլթանը մօտերս քանիցս երկար տեսակցութիւններ ունեցաւ Ամերիկայի զենապանին հետ երկրագործութեան եւ արուեստից զարգացման նկատմամբ, եւ այս մասին Ամերիկայի մէջ գործածուած մեքենայից նկատմամբ տեղեկութիւն առնելու համար : Կ'ըսուի թէ Վեհ. Սուլթանն Ամերիկայէն երկրագործական լաւագոյն գործիներու օրինակներ առաւարտած է :

Հայտար փաշայի եւ Նիկոմիդիոյ երկրաւորացի ընկերութեան հրամանաւ մօտերս Լոնտոնի մէջ գեղեցիկ շոգենաւ մը շինուած է : Այս շոգենաւը պիտի բանի կամուրջի եւ Հայտար փաշայի նաւամատուցին մէջտեղ երկրաւորացի կառուչներուն մեկնելու եւ հասնելու ատենները : Երբ նաեւ այնպէս շինուած է որ ձամբորդները ցամաք պիտի հանէ ոչ քովէն այլ երկու ծայրերէն : Ուստի եւ այս շոգենաւը կամուրջի մօտենալու ատեն պիտի չստիպուի դառնալու ինչպէս կ'ընեն շոգենաւը Երկրէն խալիքէն : Նոր շոգենաւը շատ աղէկ զարդարուած է արագընթաց է : Կը յուսացուի թէ այս շոգենաւը Պոլսի պիտի հասնի մինչեւ յաւաքիկայ ամառ :

Վազըթ լրագրիւր տալագրութեան տեսչութենէն յանդիմանութեան արժանացած է, վասն զի չափազանց կերպով նկարագրած էր դժուարութիւնը որ ծագեցաւ Բ. դուռն եւ Արեւելեան Բուսիլի կառավարութեան մէջտեղ : Արեւելեան Բուսիլի կառավարութիւնը մինչեւ ցարդ աղէկ հոգ տարած է այն անձանց հոգեւորն որ վերջին պատերազմէն ի վեր դարձած չեն իրենց տեղերը : Սակայն մօտերս յիշեալ կառավարութիւնը ծանոյց թէ մարտ 1/15էն ետքը այլ եւս հոգ պիտի չտանի, եւ այսուհետեւ հողատեղք

պարտին հոգ տանիլ իրենց հողերուն կամ անձամբ եւ կամ գործակալաց միջոցաւ :

Ալեքսի փաշա զաւառական ընդհանուր ժողովէն իշխանութիւն ուղարկէ, որ զործածել երկու օտար պաշտօնատար, այսինքն մին երեւմտից պաշտօնատարն եւ միւսն առեւտրական եւ երկրագործական պաշտօնատարն մէջ :

Ուշ հասած է մեր ձեռքը Պարտիզակէն նամակ մը որ կ'իմացունէ թէ մինչ վեց մանկունք կը գտնուէին կիտալուտ տան մը մէջ, տունն յանկարծ փրկաւ, եւ մանուկներն փրկուեցան տակ մնալով երեքը մեռան, եւ միւս երեքը վիրաւորուեցան : Նամակը կը հրատարակենք յառաջիկայ թուով :

ԱՅԼԵՆԻՍԻԼՔ

Իսթանուլի սովետը համար ընդունեցանք Այնթապի բարեկամներէն հինգ մէծիւրից եւ Սամուռնի բարեկամներէն չորս մէծիւրից : Մասին լրագրիւր կ'ըսէ թէ Կալիթապէն 200 Անգղիական ոսկի զըրեւած է Հայաստանի սովետը խնամատար յանձնաժողովը 400 ոսկին Միացեալ ընկերութեանց յանձնելու պայմանաւ : Եւ որովհետեւ Հայաստանէն սովետ անհետացած է, Մասին կ'առաջարկէ յիշեալ գումարն աւելցնելու տալ Միացեալ ընկերութեանց որ բարոյական սովեալներ կը հոգան : Կ'ըսուի թէ Բ. դուռն ըստ առաջարկութեան Ահմէտ Վէֆիդ փաշայի հաճած է 150 քաշ շերամի հուշտ զրկել Պրուսիոյ նահանգին աղքատ բնակացի բաշխելու համար : Կը լուրս որ Տիւրքիոյ իր ինքնակալին հիւպատոս հազարապետ Գրոզդըր մօտերս իր պաշտօնատեղին պիտի դառնայ : Յունտանի ազգային ժողովը մէջ պաշտօնէից հակառակ կուսակցութիւնն այնպէս մեծ է որ յարմար առթի մը միայն կը ստանէ ներկայ պաշտօնէութիւնը տալակիցը : 1880 տարւոյ մէջ Բարիքի բնակիչը թատերական դրօսանաց համար 22,614,000 Փրանք ստակ տուած են : 1881 տարւոյ մէջ Անգղիոյ բամբակեղինաց գործարանք 471,908,565 քաշ բամբակ գործածած են : Աւստրիոյ կայսրուհին Անգլիոյ դաւան է ձմարն մէկ մասն հոն անցնելու : Պէրլին զաղագրին եւ արտարձանաց մէջ շինուած նոր երկաթուղի մը բանիլ սկսաւ քանի մ'օր առաջ : Գերմանիոյ կառավարութիւնը Գերմանացի ճարտարագետներէ խնդրած է յատակագիծ պատրաստել նոր շինուելու ազգային ժողովաւորացի համար : Լաւագոյն համարուած երկու յատակագիծներու հեղինակները պիտի ընդունին իւրաքանչիւր 750ական Անգղիական լիրա : Դեհրանէն զարնուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Պարսից կառավարութիւնն արտօնութիւն տրուած է Գաղիական ընկերութեան մը երկաթուղի շինել Դեհրանի եւ Բէշլէի մէջտեղ : Բուսիոյ կառավարութիւնը նոր զաւառութիւն մը կ'ընած է Պարսկաստանի հետ երկու երկրներու արեւելեան սահմանագիծից նկատմամբ : Գերմանական թերթ մը կ'ըսէ թէ մօտերս իրարմ եղաւ Բուսիոյ կայսրն սպաննել վառօք դնելով Կաշիւայի պալատին մէջ կայսեր սենեակները ջնջուցանելու համար գործածուած հանքային ածուխներու մէջ : Միացեալ նահանգացի մէջ 1881ին իննսուն անձից կախուեցան մարդատանու թեան համար, եւ ասոնց երեքը կ'ընէին : Նիւ Եորք Հերալտ լրագրին տէրն իբր 600,000 լիրայի դրամագումար ունի լրագրական գործին մէջ : Նիւ Եորք թայմս լրագրին տէրն ունի իբր 500,000 լիրայի դրամագումար : Ուրիշ քանի մը լրագրացի իւրաքանչիւրն տէրն լրագրական գործի մէջ ունի իբր 400,000 լիրա դրամագումար : Հերաքի մէջ ապստամբութիւն ծագած ըլլալուն լուրը կը հերքուի :

ԱՐՏԱՐԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կուռնոյ մը մէջ որ քանի մ'օր առաջ տեղի ունեցաւ ի Գաղմատիւ, Աւստրիական զօրաց եւ ապստամբաց մէջտեղ, ապստամբը կորուսին 120 հոգի : Անցեալ շաբաթ Հերաքի մէջ ալ սատակի կուսիներ եղան, եւ ապստամբք մեծ կորուստներ ունեցան : Վիեննայէն զարնուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Հերաքի ապստամբաց մէջ երկպառակութիւն ինկած է, ժողովրդեան մէկ մեծ մասն հակառակ է ապստամբաց, եւ ապստամբք կը կողոպտեն ժողովրդեան ինչքը : Տեղ տեղ ժողովուրդը զին-

ուորներու օգնութեան դիմած է զիրենք պաշտպանելու ընդդէմ ապստամբաց : Նաեւ Գաղմատիւ իշխանն ամէն ջանք ի դորս կը դնէ մարդոց կրքերը հանդարտեցնելու եւ խաղաղութիւնը վերահաստատելու :

Աւստրիոյ կառավարութիւնը մօտերս կապիւնելով թէ Կալիթիոյ նահանգին բընակիչներէն ոմանք դաւաճանութիւն կը խորհին կառավարութեան դէմ, ոչ սակաւ խաղաղութիւնը եւ ուրիշ մարդեր ձերբակալ ըրած է :

Բուսիոյ կառավարութիւնը Բեդրուպուրի պաշտօնական լրագրին մէջ գրութիւն մը հրատարակած է նկատմամբ Հրաքից խնդրոյն : Կառավարութիւնը կ'ըսէ թէ Բուսիոյ մէջ Հրէից խնդիրը կը վերաբերի Բուսիոյ միայն (որ ուղիղ չէ), եւ թէ ուրիշ ազգեր ոչ այլ ինչ կրնան ընել բայց միայն աւելի ծանրացնել իրաց վիճակը : Կը յայտարարէ նաեւ թէ տեղական իշխանութիւնք Հրէից վրայ յարձակողներէն եւ զանոնք կողոպտողներէն բաղմաթիւ անձեր ձերբակալ ըրած են, այսինքն Բիւթիի նահանգին մէջ իբր 1,000 անձեր, Օսմանի մէջ 801 անձեր, Տարիքայի մէջ 124 անձեր, Էլիզապէթկիտան մէջ եւ շրջակայները 900 անձեր, Էկադէրի-նոպալի մէջ 541 անձեր, Նիճնի Զէրնի-կոֆ նահանգին մէջ 544 անձեր, Խարպոֆի նահանգին մէջ 795 անձեր եւ վարչաւոր մէջ 3,151 անձեր : Վերոյիշեալ անձերէն մանք բանտարկութեան դատապարտուած են, ոմանք աքսորուած են, եւ ուրիշներ անպարտ արձակուած են : Այս թիւերը կը ցուցնեն թէ անկարգութիւններն արգելելու համար ձեռք առնուած միջոցները տար արդիւնքներ չէին : Վերջապէս կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ ապագային մէջ ամէն տեսակ զգուշութիւն պիտի ըլլայ Հրէից դէմ հաւածանաց առաջն առնելու, բայց որպէս զի ձեռք առնուած միջոցներն արդիւնաւոր ըլլան, օտար ազգեր դադարեալ են Բուսիոյ վրայ ազդեցութիւն բանեցնելու ջանալէ, եւ վերջ տալու են չափազանցութիւններու :

Ի պատասխանի Բուսիոյ կառավարութեան այս յայտարարութեան կրնայ իրաւամբ ըսուիլ որ, եթէ օտար ազգեր բողոքայ ծայր բարձած չըլլային Բուսիոյ մէջ Հրէից հալածանաց դէմ, հաւանական է թէ Բուսիոյ կառավարութիւնը այս մասին Պարսիոյ այնպէս անհոգ ինչպէս եղած է ցարդ : Վերոյիշեալ յայտարարութիւնը կը ցուցնէ թէ Բուսիոյ ամէնցած է, եւ կ'ուզէ արգարացնել զինքը :

Բուսիոյ մէջ հալածեալ Հրէից ի նըպաստ դրամ հաւաքելու համար Լոնտոնի մէջ կազմուած յանձնաժողովն իբր 50,000 լիրա հաւաքած է :

ՎԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանը Գերմանացի պաշտօնակալներն ընդունելու առթիւ ոյլեւայլ պատուանշաններ շնորհեց անոնց :

Պէլճիկայի զենապանին կինը կիրակի օր յանկարծ մեռաւ, եւ այս պատճառաւ ետ մնաց Գերմանիոյ զենապանատան մէջ ի պատիւ յատուկ զենապանութեան տրուելու պարահանդէսը :

Երբ Կ. պոլսի վերաբուժական գործողութիւն կատարուեցաւ Սէլպի հրամանատարին վրայ, եւ անոր դանկին մէկ մասն որ ուղեղին մէջ մտած էր, դուրս հանուեցաւ : Դեռ յայտնի չէ թէ Սէլպի հրամանատարը պիտի առաջնանայ Կ'ըսուի թէ Ալպանիացի հովիւները Կ. պոլսի պիտի բերուին դատուելու համար :

Մ. Չանքոֆ Սոֆիայի մէջ ձերբակալուելով Վրաստանի բերդին մէջ բանտարկուած է :

ՏՍԱԿԻ ԳԻՆԵՐԸ

|                          |                              |
|--------------------------|------------------------------|
| Փետ. 8/20, 1882          |                              |
| Գոնսոլտէ                 | 12.25   Բուս. երկ. բաժինք 50 |
| ԳՐԱՄ.Փ. Օսմ. լիրան 100էն |                              |
| Մէծիւրից                 | 107.39   Բուսիոյ բոլ 90.20   |
| Թղթագրամ                 | 910   Նարոլէն 88.7           |
| Մէջալիք                  | 205   Գրիքից 51.20           |
| Պէշլիք                   | 209.20   Անգլ. լիրա 110.32   |
| Ալքիլը                   | 127.10   Մանէթ Թղթագրամ 8.80 |

Ամերիկայի միսիոնարաց ընկերութեան կողմէն Խմբագիր Չ. Գ. Կրիւն

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ  
Չագմագնիւր, Յակոբիան խան, Թիւ 12.